

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXIII (27).

Štev. (No.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

22. avgusta 1974

Lakota

Od suše prizadetih obširnih predelov Afrike do velikih žitnih tržnic v Čikagu pa od zaskrbljenih vladnih funkcionarjev v Washingtonu do skoro praznih žitnih skladišč v Indiji se ves svet nahaja pred enim največjih problemov moderne dobe: pomanjkanje hrane, z milijonskimi žrtvami lakote.

Že več let nazaj, zlasti pa v zadnjem času vedno več strokovnjakov in organizacij opozarja, da se svet bliža hudi prehranbeni krizi. V prihodnjih dveh letih bo zaradi lakote prizadetih milijone ljudi ter bo treba podvzeti akcijo na svetovni ravni, da se prepreči najhujše in da ne bo svet prišel v položaj, ko bo pomanjkanje hrane postalo kronično.

Dasi je lakota vedno bila, zdaj na tem zdaj na onem delu sveta, pa strokovnjaki opozarjajo, da je sedaj zadeva bistveno drugačna iz treh razlogov:

1. Svetovno prebivalstvo narašča vedno hitreje, zlasti v revnih deželah, ki so najbolj podvržene lakoti. Lansko leto je svetovno prebivalstvo naraslo za 76 milijonov, doslej v enem letu največ v svoji zgodovini. Število ljudi se je od konca 2. svetovne vojne podvojilo.

2. Dasi je sicer vzporedno naraščala poljedelska proizvodnja, je to mogla zaradi enakega naraščanja tehničnih pripomočkov. Toda sedaj grozi pomanjkanje gojil in energije ter hitro naraščanje cen surovinam.

3. Zaloge žita, iz katerih so doslej mogli pomagati najbolj prizadetim delom sveta, so skoro pošle. Veliki ameriški žitni previški v prejšnjem desetletju so bili razdeljeni ali prodani. Medtem ko so zaloge žita leta 1961 bile enakovredne količine hrane, ki jo vse človeštvo porabi v 92 dneh, danes ne znašajo več kot za 26 dni.

Z arabsko petrolejsko krizo so se zmanjšale zaloge umetnih gnojil. Brez teh in primernih naravnih klimatskih razmer, ki so zlasti letos bile slabe na severni polobli, se je svetovna prehranbena kriza grozeče približala prej, kakor pa je bilo predvideno.

Zaradi pomanjkanja gnojil se je močno zmanjšala žitna žetev v Indiji, ki je itak leto za letom odvisna od zunanjih dobav. Letošnja jesen grozi Indiji silovita lakota, če ne bo pomoč pravočasno prišla od zunaj. Računajo, da bo v prihodnjih 12 mesecih v Indiji pomrlo od lakote verjetno do 50 milijonov ljudi.

Po podatkih, ki jih je zbrala Prehranbena organizacija ZN, je danes nad 10 milijonov otrok pod 5 let kronično in močno podhranjenih, nad 90 milijonov pa tudi nima nikdar dovolj hrane. Vsi ti so, tudi če preživijo, močno podvrženi kužnim boleznim. Nad polovico smrtnih slučajev v revnih deželah je v vrstah izpod 5 let starih otrok ter je do 75 odstotkov teh smrti kriva podhranjenost. Dasi je pomanjkanje proteina eden glavnih problemov v teh deželah pa mnogi pozabljajo, da ogromno število ljudi trpi tudi na pomanjkanju škroba, ki je močan kalorični faktor.

Področja, kjer je podhranjenost ljudi kronična, so raztresena širom našega planeta. Največji problem pa imajo brez dvoma Indija, Pakistan in Bangladeš s svojimi 700 milijoni ljudi. Druga taka velika področja se raztezajo ob južnem robu afriške Sahare, po severovzhodnem Brazilu, med andskimi Indijanci, v Mehiki in v revnih deželah Srednje Amerike.

Doslej so bile samo ZDA, ki so s svojimi poljedeljskimi previški preprečevale na teh področjih še hujšo lakoto, večinoma z zastojnimi pošiljkami žitaric. Iz tkim. socialističnih držav z ZSSR na čelu, kjer vlada državni kapitalizem v najskrajnejši obliki, ni bilo pomoči. Nasprotno, ZSSR in njeni sateliti, med njimi tudi Jugoslavija, iz leta v leto uvažajo žito iz „kapitalističnih“ ZDA za svoje podhranjeno prebivalstvo.

ZACETNA PROSLAVA 20-LETNICE SKA

NASTOP PEVSKEGA ZBORA IZ MENDOZE

Slovenska kulturna akcija (SKA) proslavlja letos 20-letnico svoje ustanovitve l. 1954, ter je zato namenila nekaj jubilejnih proslav tako ožjega kakor tudi širšega značaja. Ožjega so razni kulturni večeri, ki so letos namenjeni razgovorom o delu naših najvidnejših ustvarjalcev; kot prvi širši pa naj bi bil nastop pevcev, ki so po dirigentu povezani s SKA. Zato je Glasbeni odsek SKA naprosil ustvarjalnega člana prof. Božidarja Bajuka iz Mendoze, naj ga letos predstavlja on s svojim zborom, katerega vabi na koncert v Buenos Aires. Ta se je odzval prošnji, ki mu jo je osebnostno izrekel vodja gledališko-glasbenega oddelka N. Jeločnik ob gostovanju SKA v Mendozi z Rebulovo igro Pilatova žena. Od tedaj se je mendoški zbor pripravil na koncert, s katerim bi sodeloval pri jubileju SKA, obenem pa bi se predstavil buenosaireskemu občinstvu ob svoji 25-letnici.

Gostovanje je omogočilo to, da je bil v četrtek Veliki Šmaren, v soboto državni praznik in nato nedelja. Tako je naneslo, da so prišli pevci po 17-urni vožnji na praznik v Slovensko hišo, ko so se med potjo ustavili za nekaj časa še pri romarski cerkvi v Lujanu, popoldan ob štirih. Takoj nato so imeli sv. mašo, med katero je govoril msgr. Orehar. Po opravljenju je bila majhna pogostitev, na kar so se pevci razšli po svojih stanovanjih.

Drugi dan je pevec povabil superior slovenskih lazaristov blagajnik SKA Lado Lenček na obisk v Slovensko vas, kjer jim je pokazal lepo cerkev, misijonski zavod in šole, delo slovenskih gradbenikov, ter jim pripravil kosilo. Popoldan pa je bil ogled najvažnejših takih zgodovinskih krajev v Buenos Airesu kot so vladna palača, kongres, spomenik Krištofa Kolumba, spomenik Svobode, obelisk, Cabildo, katedrale, glavno pa je bil obisk enega največjih svetovnih gledališč „Colon“, ki je trajal skoraj tri ure. Uprava je namreč pokazala posebno naklonjenost slovenski skupini ter jim razkazala vse prostore in jim razložila njih funkcije. Za to izredno pozornost v času, ko so bili že vsi, za obiske določeni dnevi zasedeni, so mendoški pevci upravi Colona še posebno hvaležni. Zvečer je bila skušnjava v Slovenski hiši. Sobota je bila namenjena odmoru, zvečer pa zahvalna sv. maša in koncert.

Zahvalna sv. maša

Ob pol osmih se je ob veliki udeležbi občinstva začela zahvalna maša ob 20-letnici SKA. Sv. daritev je opravil msgr. A. Orehar, sam redni član SKA, ob somaševanju dveh drugih rednih članov SKA: lazaristov Lada Lenčka in Franca Sodje. Ceremoniji je bil predsednik mendoškega zbora S. Grebenc. Prvo berilo je bral podpredsednik SKA arh. Eiletz, drugo berilo predsednik dr. Tine Debeljak in evangelij je pel blagajnik Lado Lenček. Nato je govoril msgr. Orehar prelep govor o poslanstvu in vrednotah kulturnega dela s posebnim pogledom na emigracijo, Slovenijo in o pomembnosti kulture sploh v povezavi z berili in evangelijem. Zaslužil bi in upajamo, da bo ta govor še kje priobčen. Med sv. mašo je pel mendoški zbor lepo slovensko sv. mašo tržaškega glasbenika Ubalda Vraba, zloženo za novi obred, ter je že s tem nastopom resnično presentil s svojo pevsko kulturo. Vse vernike pa je prevzel tudi s svojim liturgičnim obnovenim sodelovanjem z mašniki ter je vse antifone, prošnje in povezave podal s petjem. Tako je tudi vse močneje prišlo do veljave „božje ljudstvo“. Vsa sv. maša je bila resnično dogodek v pevskem kakor liturgičnem pogledu ter smo zanj SKA in mendoškemu pevskemu zboru pod vodstvom prof. B. Bajuka še posebej hvaležni.

Pozdravni govori

Nekaj minut po 21 se je začel koncert Mendoškega zbora. Pred nastopom je bil pozdravni govor predsednika SKA prof. dr. Tineta Debeljaka. Pozdravil je častne goste: direktorja slovenskega skrbstva msgr. A. Oreharja, predsednika Narodnega odbora Miloša Stareta, predsednika Zedinjene Slovenije Boža Stariha, kompozitorja rednega člana SKA Draga Marijana Šijanca, predsednika pevskega društva Gallusa Silva Lipuščka, kot predstavnika red. proizvajalnih pevskih zborov velikega Buenos Airesa, ter vse prijatelje pevске kulture kakor tudi še posebej SKA. V kratkih besedah se je spomnil 20-letnice SKA, omenjajoč njeno kulturno pomembnost za emigracijo ter njeno nalogo predvsem v dveh smereh: s povezavo z našo duhovno tradicijo v domovini, predvsem z izdajami onih avtorjev, ki so zamolčani ali premalo upoštevani doma kljub svojim nespornim umetniškim vrednotam kot so Pregelj, Velikonja, Majcen, Balantič, Hribovšek, Kunstelj... ter z gojitvijo sodobne kulture v vseh smereh duhovnega ustvarjanja, literarnega, likovnega, pevskega, znanstvenega itd., itd. Ustvarjanjem na ravni sodobnosti predvsem z dosežki zdomstva in zamejstva, neizključujoč onih iz našega nematerialističnega duha v domovini in v svetu. Glavno misel pa je posvetil mendoškemu zboru kot sodelavcu na proslavi SKA in kot jubilantu ob srebnem jubileju. Ta dan je praznik kulturne izmenjave med prestolnico in notranjostjo države, je praznik dopolnjevanja in sodelovanja: kakor zbor sodeluje pri SKA, tako SKA daje okvir k njegovemu jubileju. Spominjal se je ustanovitve zbora pred 25 leti, ki ga je ustanovil sedanji dirigent, posebej pa je dvignil pomen njegovega očeta rav. Marka Bajuka, ki ga je vodil do smrti in pod katerim je dosegel najvišji vzpon z nastopom vseh slovenskih argentinskih zborov v Buenos Airesu l. 1960. Tedaj je ta zbor bil zadnjikrat med nami. Za sedanji zbor pa je poudaril dve pomembnosti: njeno vsobinsko sestavo programa: domovinsko ljubezen do kraja in zgodovine ter njen sestav, ki ga prikazuje mladega; saj so med 24-imi pevci, le še štirje (z dirigentom vred) iz garde ustanoviteljev, vse drugo je mladost, ki je največja garancija za bodočnost. Ustavil se je govornik ob središčni nesmi v sporodu, Ob Gospošeovski hvalnici, novi vkladbi v slogu X. veka na besede izpred tisoč let, ki so se uporabljale pri ustoličevanju karantanskih grofov, zahvaljujoč se za „kneza in gospoda po naši volji“, ali pa tudi proseč zani. Ta bo zdaj prvič zapeta pred širšim občinstvom in govornik je prosil posebno pozornosti nanjo, kajti: kaj bi bila primernejša himna za veličastne zaključke narodnostnih proslav v cerkvi in zunaj nje. Z željo, da bi zbor še dolgo v bodoče mogel izpolnjevati svoje geslo, ki mu ga je zavustil v oporoko Marko Baiuk: „še homo peli“, toda dopolnjeno „še homo slovensko peli v Argentini, dokler bo živ slovenski rod!“

Po tem pozdravnem govoru se je v imenu Mendoščanov zahvalil za pozdrav predsednik pevskega zbora Stane Grebenc, ki je še posebej izrekel čestitke k jubileju SKA.

Koncert

Po govoru je nastopil pevski zbor v številu 24 pevcev v narodnih nošah pod vodstvom prof. Boža Bajuka. Tako se je videlo iz programa, da je bil sestavljen po posebnem ključu kot prvi geslo: „Z našo pesmijo po domovini.“ Bil je to pojoč obisk domovini od Koroške preko Gorenjske in Štajerske ter Prekmurja v Belokrajino, na Dolenjsko, Notranjsko in Primorja; pogrešali smo le Beneško Slovenijo. Toda to je dopolnila Prešernova Zdravica, namenjena Slovincem „vsem, kar nas je“. (Nad. na 2. str.)

El episcopado y la ley de radiodifusión

Con la firma del arzobispo de Paraná, mons. Tortolo, presidente de la Conferencia Episcopal Argentina, se ha hecho llegar a la Presidenta de la Nación, señora de Perón una carta, en la que se expresan entre otros conceptos:

“Es de público conocimiento que se está preparando una Ley Nacional de Radiodifusión, cuya importancia y gravitación en la vida de nuestro Pueblo ha creado un hondo interés por sus implicaciones sociales, morales y culturales.

El Episcopado Argentino no es extraño a ese interés, y con ánimo de servir mejor a nuestro Pueblo y como leal aporte para quienes deban elaborar esta Ley y sancionarla, pone en manos de Vuestra Excelencia un haz de Documentos Pontificios. Son Documentos doctrinales que se fundamenta, tanto en el orden natural, como en las positivas exigencias de un orden social sabiamente estructurado.

Entra en juego sobre todo el principio de subsidiariedad, según el cual a la Autoridad pública corresponde orientar y coordinar la actividad privada, estimularla y protegerla pero no suplantarla. Y en el caso particular de los medios de comunicación social, se hace aún más necesario tutelar la libertad de confrontación de opiniones, así como la legítima autonomía de la cultura y la libertad de información”.

Odmevi na tržaško manjšinsko konferenco

V zadnji številki našega lista smo poročali o razvoju Mednarodne manjšinske konference, ki je bila meseca julija v Trstu. Konferenca, ki se je zelo pozitivno iztekla, in na kateri so nedvomno vodili predstavniki slovenske manjšine v Italiji, pa tudi iz Koroške, pa je po raznih odmevih pokazala tudi še, kakšna stališča zavzemajo določeni krogi in tudi nekatere oblasti, do manjšinskega problema, ali bolj določeno, do slovenskega manjšinskega problema.

Na dveh mestih smo že omenili zadržanje uradnih ljubljanskih zastopnikov na konferenci, pa tudi zadržanje levičarskih krogov slovenske manjšine. Prizadevanju delegatov iz Ljubljane, da ne bi prišli v stik z zamejskimi Slovenci, in izbruhu sovražnosti dr. Šiškoviča ob omembi pok. dr. Lamberta Erliča, naj dodamo še napad poslanca v rimskem parlamentu Albina Šerka na tržaški radio. V istem poglavju pa bi omenili, da je zastopnica švice omenila, da se ji zdi, da tisti pripadniki manjšine, ki se vključijo v državne stranke, niso več manjšina, ker so nosilci oblasti. Tega bi se mogla zlasti zavedati ljubljanska vlada, ki vztrajno sili zamejske Slovence v tuje levičarske stranke. Pa seveda tudi tisti zamejski rojaki, ki se tem ukazom pokoravajo.

Zanimivo je tudi pisanje italijanskega tiska, ki se je na splošno precej razpisalo o konferenci in tudi omenjalo manjšinski problem Slovencev. Ob tem pa „Katoliški glas“ iz Gorice ugotavlja, da v vatikanski „L'Osservatore Romano“ v dveh objavljenih člankih sploh ni pojasnil, da je prišlo do konference predvsem zato, da bi imeli Slovenci v Italiji priložnost povedati kako si zamisljajo poslanstvo in dolžnost večinskega naroda, ki če je resnično demokratičen, mora ščititi pravice vseh državljanov ne glede na njihov materin jezik. Vatikanski dnevnik piše o konferenci samo kot o priložnosti za srečanje znanstvenikov s politiki ter predstavnikov večine in manjšine. Pri tem zamolči dejstvo, da je bila konferenca v mestu, kjer so konflikti med Slovenci in Italijani vsak dan na dlani in da je ravno neresljivost teh nasprotij dala pobudo za konferenco.

Tudi v zaključnem članku „L'Osservatore Romano“ sploh ne imenuje Slovencev, niti ne smatra potrebno poročati da je mnogo govornikov spregovorilo o čisto pastoralnih problemih, oziroma konkretnije o neenakopravnosti in težavah slovenskih vernikov, za katere bi moral biti verski časopis posebno občutljiv. Ali pa smatra vatikanski list da je bolj primerno zapreti oči pred resnico, ki je v napoti in sramoto?

Tudi tržaški škofijski list „Vita Nuova“ se ni kaj prida odrezal. Vendar ni mogel mimo dejstva, da so na konferenci imeli levji delež Slovenci in da nobeden izmed italijanskih predstavnikov ni vedel, kako bi se argumentirano zoperstavil obožbam, ki so letele na razne organe italijanskih oblasti, tudi cerkvenih.

Pri takem postopanju je pač treba omeniti msgr. Pavana, rektorja late-ranske univerze, ki je prišel iz Rima v

Trst, da bi opozoril, da je enciklika „Pacem in Terris“ še v veljavi. Spomnil se je na papeža Janeza XXIII., ki je večkrat poudaril, da imamo vsi ljudje enako dostojanstvo in vsako zoperstavljanje, ki bi oviralo popolni razvoj manjšin, je tudi vrsta nasilja. Zato se morajo pripadnikom manjšin nuditi vsa primerna sredstva za izboljšanje njihovih življenjskih razmer „posebej v zadevi njihovega jezika, kulture, navad, gospodarskih del in podjetij.“ (Mir na zemlji, 95). Toda italijanskih duhovnikov ni bilo zraven.

Posebno pa je zamejske Slovence prizadelo zadržanje avstrijskih nemških zastopnikov na tej konferenci. Nastopilo jih je več, toda vsi so bili ubrani na isto noto, namreč da je v avstrijski republiki glede narodnih manjšin že vse urejeno in rešeno; če kaj ni še povsem rešeno, so krive objektivne težave ne pa pomanjkanje dobre volje pri vladi.

Kot opazovalec avstrijskega zveznega kanclerja se je konference udeležil dr. Rene Laurer. Med drugim je izjavil, da je člen 7. državne pogodbe v celoti izpolnjen z izjemo paragrafa 3 (ki ureja vprašanje dvojezičnih napisov — op. ur.) kakor tudi problem uporabe slovenskega jezika pred sodišči in drugimi uradi.

V posmeh vsem tem trditvam je prišlo sporočilo, da je ravno tiste dni avstrijska ljudska stranka vložila pri vladnem predsedniku Kreiskem zahtevu, da se mora izvesti štetje slovenske manjšine na Koroškem. Vse je torej lepo urejeno in rešeno, samo manjšino je treba prešteti. Tako hinavsko reševanje manjšinskega problema je tržaška konferenca odločno obsodila. Saj ni bilo govornika, ki bi kakršnokoli štetje manjšine zagovarjal, pač pa so številni vsako preštevanje manjšin odločno zavrnili in obsodili. Pravice državljanov ne slonijo na njih številu, temveč na dejstvu, da so ljudje.

Ob konferenci naj omenimo še komentar dr. Eberharda Schultza iz Bonna na programu „Politisches Forum“ na radiu Zapadne in Vzhodne Nemčije, in ki ga je ponatisnil graški „Die Kleine Zeitung“, katerega urejuje Fritz Csoklich. Takole je govoril med drugim dr. Schultz:

„Mi Nemci v Nemčiji se nečemo vmešavati v probleme drugih držav. Kdo ima prav v tem sporu, je za nas Nemce manjšega pomena. Vendar tičijo v vsem tem nekateri problemi, o katerih moramo enkrat premisliti. Nekaj Avstrijev je izrazil bojazn, da bi moglo priti na južnem Koroškem do nasilnih izgredov kakor v Severni Irski, ker bi se mogli protagonisti obeh nasprotujočih si grup še bolj sfanatizirati. Na eni strani slovenske šole (dr. Schulz najbrže ima v mislih slovensko gimnazijo v Celovcu, saj druge šole sploh ni na slovenskem Koroškem) gojijo slovenski nacionalizem — na drugi strani je pa zakon o slovenskih napisih na Koroškem pred nekaj leti pokazal, da vlada ni imela moči postaviti teh napisov proti volji nemško govorečih Korošcev, čeprav je Avstrija po meddržavni pogodbi (pravzaprav po mirovni pogodbi) obligirana to storiti.“

GRČIJA IZSTOPA IZ NATO

BEOGRAD IN MOSKVA V OZADJU

Razvoj dogodkov okoli Cipra je bil pretekli teden močno dramatičen.

Turčija je z novo vojaško ofenzivo na otoku kršila začasno premirje, vsled česar so se pogajanja med Grki in Turki v Ženevi prekinila. Turške obojene sile, ki jih je Ankara pomnožila na otoku, so se razširile iz obalnega mesta Kirenia proti jugu, vzhodu in zahodu ter zavzela približno severno tretjino Cipra. Približale so se predmestju Nikosije, ki so jo nato obšle in jo zadnje dni obkrožile tudi z južne strani. Veliko število grških Nikosijcev je pred prodirajočimi Turki zapustilo mesto in se zateklo v bližnje hribe.

Turška vlada je po teh vojaških operacijah znova sporočila grški vladi in Angliji, da je „sedaj vsak trenutek pripravljena na pogajanja za premirje.“ Vztraja na pri svojem načrtu o federalizaciji Cipra, kakor ga je predložila pred to novo vojaško ofenzivo na otoku, a ga Grki niso hoteli sprejeti.

V Atenah je medtem predsednik Karamanlis objavil, da se grška vojska ne bo izkrcala na Cipru. Grško prebivalstvo se je s to objavo čutilo močno prizadeto, še bolj grško prebivalstvo Cipra.

Grška vlada je nadalje objavila, da vojaško izstopa iz NATO, ker organizacija „ni bila zmožna preprečiti turškega napada na Cipr.“ Politične zveze z NATO bo Grčija še obdržala.

Medtem je v Atenah, Solunu in drugih grških mestih, dalje na otoku Krete ter zlasti v Nikosiji na Cipru prišlo do hudih pouličnih demonstracij proti ZDA, ker da „niso storile nič, da bi Turčiji preprečile napad na Cipr.“ Razjarjeni Grki v Nikosiji so med demonstracijami ubili tudi ameriškega veleposlanika na Cipru. Ciprski predsed-

nik Clerides je obsodil umor. Izgredniki so tako v Grčiji kakor na Cipru vpili proti ZDA in zlasti proti ameriškem zun. ministru Kissingerju, ki so ga obsipali s klici, kakor: „ameriški Hitler“, „morilec“, „zahrbtnož“, „turški vohun“ in „drogadikt“. Demonstracije proti Kissingerju so uprizorili tudi grški Amerikanci na prostoru pred Belo hišo in ga obsipavali s podobnimi psovkami.

V Atene je pred dnevi prišel Titov zunanji minister Minić na razgovore s Karamanlisom. Ker menijo da za Turčijo stoji Moskva, hoče Beograd dodati še svoj obulus k razkroju NATO-a, v upanju, da je možno razočarane Grke sedaj odtegniti kar največ mogoče od ZDA in zahodne Evrope in Grčijo, če že ne prevladati v sovjetski blok, vsaj nevtralizirati, s čemer bi bil južni bok NATO-a močno oslavljen.

Opazovalci ob tem razvoju tudi ugotavljajo, da se je NATO izkazal za organizacijo na papirju, ki ni zmožna preprečiti spopada med dvema članicama. Poleg ZDA ob turško-grškem sporu molčijo vse ostale članice NATO, razen Anglije, ki pa se v zadevo ni vmešala kot članica NATO-a, temveč kot sopodpisnica svoječasne pogodbe o neodvisnosti Cipra s Turčijo in Grčijo.

Italija v družbeno-ekonomski krizi

ZDA OBLJUBLJA POMOČ

Ena socialno in ekonomsko najbolj razrvanih držav v Zahodni Evropi je trenutno Italija. Dopolnil UP Peter J. Shaw je v poročilu iz Rima zapisal svoji agenciji, da ima Italija „več kaosa kakor makaronov na krožniku.“

Vladne krize so tako pogoste kakor

Nov tiskovni zakon v komunistični Jugoslaviji

Po 10. partijskem kongresu v komunistični Jugoslaviji, ki je bil konec maja t. l. v Beogradu, je partija poleg drugega zaostрила svojo kontrolo tudi nad vsem tujim in domačim tiskom v državi.

V parlamentu je predložila v odobritev (v katero nihče ne dvomi, ker so tkzv. delegati tudi sami partijci), nov zakon o „Odnosih s tujimi informacijskimi občili in filmi“, s katerim namerava „partija uravnati delovanje tujih časnikarjev“ v Jugoslaviji. Po novem zakonu bodo tuji časnikarji povsem odvisni od jugoslovanskih uradnih informacijskih ustanov.

Po določilih osnutka novega zakona bodo morali tuji časnikarji „spoštovati pravila, veljavna za ozemlje, na katerem živijo.“ Vsi tuji časnikarji bodo tudi „morali delovati v soglasju z mednarodnimi običaji in spoštovati resnico, pravice drugih oseb in razvoj mirnega sožitja med ljudmi.“

Tuji časnikarji bodo dobili dovoljenje samo za dve leti bivanja v Jugoslaviji, „ki pa more biti podaljšano.“ Poleg tega bodo „smeli informirati, samo svoje agencije ali časopise o dogodkih v Jugoslaviji“ ter jim bo „prepovedati zbirati informacije, ki bi jih oddajali jugoslovanskim organizacijam, agencijam ali državljanom.“

Toda tudi za pošiljanje informacij

svojim agencijam ali časopisom, bodo tuji časnikarji v Jugoslaviji po novem zakonu omejeni. Zakonski osnutek namreč pravi:

„Tujim časnikarjem in tujim informacijskim ustanovam je v Jugoslaviji prepovedano zbirati informacije in mnenja od agencij, organizacij in državljanov z direktnim spraševanjem.“ Beograjsko partijsko glasilo Borba k tej prepovedi dodaja: „Pogostokrat so tuji časnikarji intervjuvali naše državljane, agencije in organizacije, ne da bi za to imeli dovoljenje; na ta način so si nabrali informacij za različne namene.“

Novi zakon tudi prepoveduje „uvoz tujega tiska, če ima ta namen škodovati socialističnemu samoupravljanju v Jugoslaviji in varnosti države.“ Članki, ki „razširjajo napadalnost proti človeštvu, mednarodnim zakonem in ciljem Združenih narodov“ tudi ne bodo „dovoljeni v Jugoslaviji“, prav tako časopisje, ki „škoduje odnosom Jugoslavije z drugimi državami, žali čast jugoslovanskih narodnosti, predsednika države in ki razširja lažnjiva in alarmistična poročila“ o razmerah v Jugoslaviji.

Večina teh omejitev je obsegal že dosedanj tiskovni zakon v Jugoslaviji, razen zaostrenih omejitev tujim časnikarjem. Zato za opazovalce ni posebej zanimiv, če ne bi bil v zvezi s celotno partijsko politiko vedno hušje kontrole in zatiranja javnega mnenja v Jugoslaviji po 10. partijskem kongresu maja t. l. v Beogradu.

Začetki te poostrene kontrole segajo v december 1971, ko je partija začela čistiti hrvaško, za njo srbsko in nazadnje slovensko partijo „vseh federalističnih elementov“ in z njimi v zvezi tudi ustavila „nadaljno federalizacijo informacijskih občil.“

Todo Kurtović, član partijskega izvršnega odbora, ki mu je podeljena skrb za „čistost partijske ideologije in propagande“, je že lanskega novembra, sredi priprav za 10. partijski kongres, izjavil, da so „jugoslovanski tisk in druga informacijska občila gojili napačne iluzije o razvoju tiska. Jugoslovanski informacijski sistem mora biti enoten.“ To pomeni, da mora partijski aparat izvajati še večjo kontrolo nad njim, kakor jo je doslej.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Ves zadnji teden, po velikem spopadu med varnostnimi organi in gverilci v Catamarci, o katerem smo poročali v zadnji številki, so vojaški in policijski oddelki preiskovali hribovite predele severnih provinc in iskali gverilška gnezda. Ker je bil dostop časnikarstvu absolutno prepovedan, ni točne informacije o uspehih te ofenzive. Uradna poročila govorijo o raznih odkritjih, ki potrjujejo gverilsko delovanje ter o zaplemi orožja in municije.

Protigverilška ofenziva pa se ni omejila le na Catamarca, marveč je policija bila zelo aktivna tudi v Tucumanu in Santiagu del Estero. V obeh provincah so tudi odkrili razna gverilška gnezda in zaplenili orožje, eksplozive, radiooddajnike in sprejemnike in tudi material pripraven za prevratne akcije. V Córdoba pa so odkrili tudi večjo zalogo orožja ukradenega pred tednom v vojaški tovarni eksplozivov v Villa María.

Na vladnem polju pa v zadnjih dneh ni bilo novih sprememb. Še več, vlada je objavila, da so potrjeni vsi ministri na svojih mestih in da bo sedaj prva skrb vlade doseči v ministrskem zboru še večje soglasje. K temu naj bi pomagali trije novi ministri, ki so bili imenovani pred tednom in sicer, kot smo že poročali, notranji minister (dr. Alberto Rocamora), minister za vzgojo (dr. Oscar Ivanisevich) in obrambni minister (Adolfo Savino). Vsi trije so opravljali razne funkcije že za časa prve in druge vladne generala Perona.

za 5 do 6 odstotkov. Lansko leto je narasla za 9,1 odstotka.

Če bo vladi poleg tega uspelo iztisniti iz državljanov še 5000 do 7000 milijonov dolarjev za davke, eno tretjino davčnih dajatev, ki so se jim Italijani letno izogibali, pa obdržati zamrznjena posojila, omejen uvoz in raven sedanjih plač kljub sindikalnemu pritisku, potem more upati, da bo državo izpeljala iz najhujšega do konca tega leta. Toda manjkajo še štirje dolgi meseci.

V zadevni resoluciji, sprejeti na svojem 10. kongresu jugoslovanska KP poudarja: „Zveza komunistov (partija) bo vršila svojo vodilno ideološko-politično vlogo v sistemu javnih informacij tako, da bo vodila delavski razred, socialistično samoupravljanje, tisk, radio in televizijo.“ Resolucija nadalje poudarja, da mora „partijski vpliv segati v vse založbe, uredništva, radijske in televizijske postaje. Partijski člani na teh položajih morajo paziti na partijsko linijo v celoti.“

Razvoj po 10. partijskem kongresu gre v Jugoslaviji hitro v omenjeno smer. V prvi vrsti se je partija spravila na tuji tisk, ki se je zadnja leta močno razpredel po državi. Po uradnem Sluzbenem listu je bilo letos do 30. junija t. l. prepovedanih najmanj 52 različnih izdaj francoskih, italijanskih, zahodnonemških, avstrijskih, angleških in švicarskih dnevnikov in tednikov.

Milanski dnevnik Corriere della Sera je na prvem mestu prepovedan je bil šestkrat; druga sta avstrijski dnevnik iz Graza Kleine Zeitung, zahodnonemški Frankfurter Allgemeine Zeitung, oba prepovedana po petkrat. Zahodnonemška tednika Der Spiegel in Quick sta bila v istem razdobju prepovedana po štirikrat, sledijo pa jim s trikratno prepovedjo: hamburški Die Welt in milanski Domenica del Corriere, za dvakratno prepovedjo: münchenki Süddeutsche Zeitung, pariški L'Express, turinska La Stampa, rimski L'Espresso ter milanski L'Europeo. Po enkrat pa so bili prepovedani naslednji zahodnoevropski dnevniki ali tedniki: pariški Le Figaro, milanski Eros, Epoca in Oggi, hamburški Wochenend, Die Zeit in Welt am Sonntag, münchenki Bayern Kurier, dunajski Die Presse in Die Furchhe, londonski The Daily Telegraph ter žiriski Die Weltwoche.

Vse te časopise so obtožili, da so objavili „članke, sovražne jugoslovanski državi.“

Ves tisk, ki ga izdajajo slovenska, hrvaška, srbska in druge jugoslovanske politične emigracijske skupnosti v zdomstvu, pa je v celoti prepovedan v Jugoslaviji, dasi njegovega razširjanja po državi s še tako strogimi zakoni in ukrepi partija ne more in ga ne bo mogla zatreti.

Dr. Ivanisevich pa je bil v letih 1949-50 prav na istem mestu.

Te tri spremembe, kateri je treba prišteti še novega tajnika za tisk in obveščanje pri predsedništvu, opazovalci razlagajo, kljub uradnemu zanikanju, kot majhno spremembo v vladni politiki. V notranjem resoru napovedujejo ostrejšo nastopanje proti gverilci in televizijskim izpadom (notranje in obrambno ministrstvo); prav tako pa tudi poizkus vzpostaviti red na vzgojnem področju, zlasti na univerzah (ministrstvo za vzgojo). Kar se tiče tajnika za tisk in obveščanje, je sprememba baje povzročila reakcijo na vladno postopanje na področju televizije in radija, kjer je država enostavno pokupila privatne televizijske postaje in jih tako podržavila.

Ko govorimo o televiziji in javnih občilih, omenimo tudi, da se je proti podržavljenju televizije izrekla tudi argentinska škofovska konferenca. Nje predsednik msgr. Tórtolo je poslal zadevno pismo predsednici, kjer na podlagi papeške okrožnice „Communio et Progressio“ kaže na nevarnosti državnega monopola televizije.

Na gremialnem polju pa je položaj precej razburkan, vendar se kaže trda roka vlade, ki v zadnjem hipu skuša preprečiti širok nastop levičarskih sindikatov. Tako je prišla federalna intervencija v kordobski mehaniški sindikat (SMATA), v Buenos Airesu pa je intervenciji v časnikarski sindikat sledilo odvzete pravne osebnosti grafični federaciji, ki je zadnje čase vedno pogosteje napadala socialni pakt in prirejala vrsto stavk.

ORGANIZACIJA DRŽAV, ki izvažajo petrolej (OPEC), namerava zamrzniti cene petroleju do konca tega leta, da ne bi prišlo do političnega spopada s Saudijevo Arabijo. Sestale se bodo na Dunaju 12. septembra t. l. in takrat določile ceno petroleju. Saudijeva Arabija je predlagala, naj bi ceno petroleju znižale.

ZAČETNA PROSLAVA 20-LETNICE SKA

(Nad. s l. str.)

Ne bomo tu ocenjevali koncerta — ta bo ocenjen posebej —, le to bi radi poudarili, da je bil zbor čudovito glasovno ubran in tehnično izdelan, kar pa ni čudno, saj je bil v 75% zaseden po članih samo štirih družin, iz Bajukove (5), Grintalove (5), Hirschegejeve (4) in Šmonove (4). Spričo razmeroma majhne slovenske skupnosti v Mendozo je razumljivo, da je koncert mogel nastopiti samo iz nekaj izredno glasbeno nadarjenih družin, kar je tudi posebnost tega zbora.

Uspeh je bil popoln pri polno zasedeni dvorani v Slovenski hiši. Počastili so ga s cvetjem pevski zbor Gallus, ramoški cerkveni zbor, bivši mendoški pevci v Buenos Airesu in Slovenska kult. akcija, ki se je po vodji glasbenega odseka Nikolaju Jeločniku še posebej zahvalila ter izročila umetniku dirigentu prof. Bajuku akvarel umetnice Bare Remec.

Z zdravico Prešernovo, ki jo je u-darno uglasbil prof. S. Premrl, se je zaključil koncertni nastop, ki bo ostal vsem v lepem spominu tako po sestavi sporeda, večinoma na narodne motive (6 skladb ravnatelja Marka Bajuka) kakor tudi po pevski kulturi v glasu in izvajanju.

K jubileju pevskemu zboru in k te-

mu nastopu v počastitev SKA še posebej čestita Svobodna Slovenija.

Po koncertu

Po koncertu ob 23 se ljudje niso in niso mogli raziti, toliko bi se radi pozdravljali in pogovarjali z gosti iz Mendoze. Med večerjo je bilo izrečenih še več zdravic in zahval. Tako se je predsednik SKA še enkrat zahvalil dirigentu in zboru za sodelovanje in za žrtve ki so jih imeli s pripravo in prevozom, direktor msgr. A. Orehar za petje pri sv. maši, predsednik Narodnega odbora Miloš Stare pa jim je dal na pot nekaj vodilnih misli: zvestobo veri, slovenstvu in ljubezni do vsega lepega in plemenitega, katerega en izraz je tudi pesem. Slovenska pesem! Po zahvali dirigenta prof. B. Bajuka, ki je pohvalil svoj zbor, da še „nikoli v Mendozo ni tako ubogal in tako dobro pel“, se je zahvalil vsem, ki so se trudili za to gostovanje, predvsem pravemu organizatorju N. Jeločniku in drugim.

Ob 2 ponoči je kolektiv „Bartolomé Mitre“ odpeljal izpred Slovenske hiše ljube goste proti Andon.

Ne samo tisti, ki so bili ob slovesu, temveč vsi, ki so uživali proslavo tega dvojnega jubileja, so jim želeli gotovo iz vsega srca: Na svidenje!

MENDOŠKI PEVCI ob nastopu v Buenos Airesu. V sredi pevovodja prof. Božidar Bajuk, ob predsedniku SKA dr. Tinetu Debeljaku. Zbor tvorijo: soprani Cilka in Danica Bajuk, Rozika Grintal, Katica Hirschegger, Majda Nemanič in Angela Šmon; alti: Lenčka Božnar, Anica in Francka Grintal, Matilda Petrena, Bernardka Šmon in Marjanca Žumer; tenorji: Jernej Bajda, Marko Bajuk ml., Joško Šmon in Janez Štern; ter basii ing. agr. Marko Bajuk, Janez in Luka Grintal, Gabriel, Peter in Rudi Hirschegger, Lado Šmon in Janez Štrin

Mendoški pevci v Buenos Airesu

Buenosaireska slovenska skupnost je v soboto 17. t. m. doživela nov pevski praznik. Slovenski pevski zbor iz Mendoze, ki letos obhaja 25-letnico svojega uspešnega in hvalevrednega delovanja, je prišel med nas in se nam v veliki dvorani Slovenske hiše predstavil s koncertom „Z našo pesmijo po domovini“. Veseli smo bili napovedi, da bomo po štirinajstih letih spet slišali ta zbor in z zanimanjem so se rojaki odzvali vabilu prirediteljev. Dvorana Slovenske hiše je bila spet polna in slavnostno razpoloženje je vladalo v njej.

„Z našo pesmijo po domovini“ — je bilo geslo koncerta. V teh besedah je bilo geslo koncerta. V teh par besedah je bil dejansko obsežen celotni koncertni program. Kaj lepšega kot ob pesmi v mislih obiskati domovino!

Iz naše sedanje domovine (Groebing: V tujini) nas je pesem ob spominu na očetni dom in žitna polja (Hribar: Hišica očetova, Klemenčič: Oj pogledajte, ptičke) popeljala prek gorskega kota in naših Brezij (Foerster: Planinska, M. Bajuka Pozdrav Gorenjski in Slavec ter Premrlova Marija Pomagaj) v deželo naše Mojece pod goro Peco, v našo nikdar pozabljeno Koroško (Premrl: V Korotan, Kernjakovi: Rož, Podjuna, Zila in Oj ti norčava gvava, ter Osanova Gosposvetska hvalnica). Potem nas je vodila čez Prekmurje (Kimovčevi Teče mi vodica in Marko skače) tja v Belo Krajino (Tomčeva Cveče mi polje pokrilo ter M. Bajuka Srce je žalostno in Eno si zapojmo), pa na Dolenjsko (M. Bajuk: Ciganski otrok in Potočnik-Šijanec: Dolenjska), se pošalila še z Ribničani (Tomc: Od Ribn'ce do Rakitn'ce), obiskala še Notranjsko (M. Bajuk: Oglar), pa se na Primorskem (Šonc: Teku sem po dolin, Prelovec: Zena mi v gosti gre) poslovala od domovine, potem ko ji je obljubila, da je ne pozabi (M. Bajuk: Misli na me). Za konec pa še korajžno zapoje Himno Svobodnih Slovencev (Premrl) z željo da „Slovenec edine vse Bog naj živi!“ — To je bil program, ki so nam ga zapeli naši rojaki izpod Aconcague. Preprost, prežet domovinske ljubezni in doživlet. (Pogrešal sem na poti po domovini le še kakšno prešerno fantovsko ali veselo napitnico s Stajerske). K domorodnemu razpoloženju je mnogo pripomogla napovedovalka in povezovalka programa gdč. Grintalova.

Ob vsaki pesmi nam je duh romal nad kraji in pokrajini, o katerih pesem poje ali kjer je nastala in mnoga solza je pri tej ali oni zablistela v očeh poslušalcev. Teško bi rekli, kje se je zbor bolj približal publikii. Že po prvih akordih se je vpostavila med odrom in dvorano tista nevidna vez, ki nas je vse do konca koncerta združevala v ljubezni do naše pesmi in domovine; nje na odru, ki so nam dajali, z nami v dvorani, ki smo sprejemali. Publika ni štedila z aplavzi.

Zbor 23 pevk in pevcev se nam je predstavil v narodnih nošah in z njih barvitostjo dal poseben poudarek značaju koncertnega programa. Verno in

disciplinirano je sledil svojemu dirigentu in pri vsaki izvedeni pesmi smo ugovarjali, da lepo zveni, zlasti v pianih. Je ubran, homogen, posamezni glasovi se prilagajajo drug drugemu in skoro ne izstopajo, kar se sicer v zborih z manjšo zasedbo rado dogaja. Ponaša se z dobrimi basi, ki dajejo zanesljivo in dobro podlago ostalim glasovom. Alti so prikupno mehki, soprani lepo obarvani in tenorji se primerno vključujejo v ta barvni sestav. Zbor ima razveljavljive podmladek in z njim — ob krepki podpori „veteranov“ in z vztrajnim delom — vse poroštvo bodočnosti. Vsak posamezni pevec je doprinesel svoj delež k skupnemu uspehu in vsakemu posamič velja pohvala. Obenem pa vabilo k vztrajanju pri tako pomembnem delu, kot ga že 25 let vrši mendoški zbor tako daleč od svojega tukajšnjega središča.

Dirigenta, prof. Božidarja Bajuka poznamo kot preizkušnega pevovodjo, z bogato pevovodsko preteklostjo in z vsemi za to delo potrebnimi darovi in sposobnostmi. Njemu gre zasluga, da je zbor privedel do tiste višine, ki smo ji bili priča na sobotnem koncertu.

Dr. Puš in Karel Mauser na poti okrevanja

Ne samo v Argentini, ampak tudi povsod po svetu so bili Slovenci v izseljenstvu, zamejstvu in domovini zaskrbljeni, ker sta v letošnjem letu obotela dr. Ludvik Puš v New Yorku, tajnik Narodnega odbora za Slovenijo in pisatelj Karel Mauser v Clevelandu.

Dr. Puševa bolezen se je razvijala tako, da je hromel najprej na desni roki in nogi in je kljub temu tipkal še odlične članke samo z levo roko. Končno se mu je stanje tako poslabšalo, da ni tega ni mogel več in je šel 13. marca v bolnico, kjer se je moral podvreči izredni težki štiri ure trajajoči operaciji v hrbtnici. Zdravje se mu ni vrnilo tako kakor je bilo pričakovano. Vse prijatelje pa je razveselilo pismo, ki ga je zopet sam natipkal dne 1. avgusta t. l., Milošu Staretu. V pismu pravi med drugim:

„Minulih 7 tednov sem bil drugič v bolnici, da bi v njenem terapijskem oddelku spet razgibal omrtele in paralizirane ude, ki so me bili za stalno položili v posteljo, zlasti desna roka in noga. S trdim in vztrajnim urjenjem v fizični terapiji in s pomočjo vseh mogočih strojev in naprav, se je posrečilo spraviti v funkcijo te ude do take mere, da sedaj nisem več vezan na posteljo, ampak hodim (s posebnim pripomočkom, ki mu pravijo walker) in se tudi dragoče giblem in celo tipkam in s tem morem kaj napisati. To je velika reč, in zeno z ženo hvaliva Boga in Ga predvsem, da bi se mi stanje še naprej izboljševalo — kar je verjetno, odkar se odlični zdravniki v smrtno nevarni operaciji hrbtničnega sistema odstranili vzroke obolenosti.“

Med tem se mi je seveda vse delo ustavilo in sploh ni bilo izgledov, da ga bom še kdaj mogel obnoviti. Obrnilo se je, hvala Bogu, tako, da ga sedaj polagoma obnavljam. Prosim Te, da o tem mojem stanju obvestiš prijatelja Smersuja in tudi druge prijatelje in znance, ki jih utegne zanimati moja usoda. Od sedaj dalje bom skušal vzdrževati redne stike z Buenos Airesom.“

Pisatelja Karla Mauserja smo z veseljem pričakovali, da bi letos zopet obiskal Argentino, kjer ima toliko prijateljev kakor malo kje. Mladina je

Poročila o delu naše slovenske naselbine v Mendozi so nam vedno pripovedovala o njegovi neutrudni delavnosti, iniciativnosti in veliki ljubezni do vsega slovenskega. Z vero v Lepoto, po zgledih svojega, za našo zborovsko dejavnost tako zaslužnega očeta, vztraja in gradi naprej. Njemu velja največje priznanje za vse delo, iskrene čestitke in prisrčne želje za bodočnost. Zborov srebrni jubilej, je zanj, ki mu je bil ustanovitelj, dvakrat jubilej.

Zbor je po koncertu orejal več šopkov in priznanj ter v nameček in za slovo dodal še dve pesmi iz svoje zbirke: Premrlovo Zdravico Slovencem in Foersterjevo Pevec. Škoda da kratko odmerjeni čas in organizatorjeva nestrpnost nista dovolila, da bi se še nekaj trenutkov zadržali v pomenku z našimi mendoščani. Morali smo iz dvorane, da zbor nismo motili pri fotografiranju. A smo odšli zadovoljni z zborom in z najboljšimi vtisi o njem.

Pred koncertom je zbor pel tudi pri sv. maši v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Pri tej je zaradi odlične akustike cerkve njegovo izvajanje prišlo še do večjega izraza.

jus.

naravnost navdušena zanj. Ko smo že napovedali, da bo nastopil kot govornik na junijskih proslavah je prišlo nenadoma sporočilo, da je 26. maja imel hud srčni napad in, da so ga odpeljali v bolnico. Po 3 tedenskem bivanju v bolnici se je vrnil na svoj dom, ker se mu je stanje znatno izboljšalo. Je pa še vedno pod stalnim zdravniškim nadzorstvom in so mu dovoljeni le kratki sprehodi po vrtu in okoli doma.

Daj Bog, da bi kmalu mogli poročati da izboljševanje zdravja dr. Pušu napreduje in da bi tudi Karel Mauser mogel nadaljevati s pisanjem in zopet obiskati Argentino.

Uredništvo

Brali smo

Boris Pahor, Spominski kaleidoskop

Boris Pahor je v reviji Zaliv, ki izhaja v Trstu, v št. 46—47, junija 1974 na strani 129 pod naslovom „Spominski kaleidoskop“, napisal sledeče:

„Izpisati si moram zapis, ki se mi ponuja na letečem listku.“

„Pred leti pa je tržaški pisatelj Boris Pahor zapisal, da naj 'marksistična Slovenija najde kot država svoje mesto v marksistični Evropi' (Boris Pahor: Odisej o jamboru).“

Tako pravi Ruda Jurčec v nekem svojem članku v *Siju slovenske svobode* (15. 3. 1973)

Ponaredb, kakršna je zgornja, se je omenjeni list že poslužil, ko je šlo zame, pa jih ni prekleal, ko so ga zasačili na laži.

Ker smo v povojnem času na slovenskem področju ponaredb vajeni, bi človek šel mimo take prekoceanske; če jo omenjam, je zato, da poudarim, kako za take metode *sijoe* svobode nismo ne v zamejstvu ne Slovenci v ma-

„Koristno je ohraniti vse, česar ni nujno potreba uničiti.“

Francoski pesnik Alfred de Musset (1810—1857)

Načelnost in idealizem nas bosta rešila

Misli iz govora Boža Starihe, predsednika Zedinjene Slovenije na obletnici Hladnikovega doma v Slovenski vasi.

Letošnje leto lahko imenujemo leto jubilejev. Vsak čas bomo, da ta ali ona organizacija praznuje svoj večji ali manjši jubilej. To je znamenje, da naša emigracija stopa v svojo zrelo dobo. Smo na prelomnici generacij, ko starejši odhajajo in stopa na pozorišče tukaj rojena mladina.

Odkar smo pred desetletji prišli čez ocean in se naselili ob Srebrni Reki, se je med nami marsikaj spremenilo. Pred nas so stopili novi problemi tako osebni, kakor v javnem delu in pred vsem v ohranjanje slovenstva. Starejša generacija brani stališče, da je ena prvin, kateri se ne moremo odreči dejstvo, da smo Slovenci. Toda mnogokrat tudi brezbriznost te generacije in idealizma ne dajeta čobrega zgleda mladini. Mladina je navadno ogledalo svojih vzgojiteljev, ali vsaj tistih, ki bi jo morali vzgajati.

Ko govorimo o domovini, se morda včasih le preveč omejujemo na njene naravne lepote. Toda pojem domovine moramo jasno opredeliti. Ne vsebuje namreč le slovenske zemlje in njenih lepote. Domovina je veliko več. Zavedati se moramo pa tudi, da je naša mladina rojena pod mogočnimi Anči. Njeno navdušenje in ljubezen do nove domovine ni samo sad tukajšnje vzgoje, ampak je naravna nujnost. Grešimo, če hvalimo samo našo staro domovino, a pri tem ne najdemo besede pohvale za novi svet. Tak način vzbuja pri mladih nerazumevanje in celo odpor in dosežemo ravno nasprotno od tistega, kar bi želeli. Če hočemo, da bo tukaj rojena mladina spoštovala in ljubila domovino svojih

tični domovini, kajti proti ekonomiji življenja je, da bi zamenjali mlajše ponarejevalce s starejšimi.

Kar se pa marksizma tiče, bi pripomnil, da do sedlej še nisem izrekel zanj, čeprav moram reči, kakor so rekli že možje, ki so bili imenitnejši od mene, na primer Bertrand Russell, da sem se pri Marxu marsičesa naučil (kakor sem se še več pri Freudu, naj več pa pri Dostojevskem).

Ker se torej ne čutim marksista, nisem mogel pisati o marksistični Evropi, ki si jo lahko samo mesečnik izsanja, ki pa poleg vsega, če ima biti taka, kakor so marksistične vzhodne države, je boljše, da se nikdar ne ostvari.

Vsekakor pa na takega coprnika, ki bi izmišljen stavek dal celo med navednice in ga potem nekemu pripisal, na takega žonglerja doslej še nisem natelet.“

Slovenske družine v Evropi

Na sestanku Zveze slovenskih mater in žena z dne 25. julija, je bil prebran referat, ki ga je pripravila gospa Marija Röger iz Bregenza. Zaradi zanimivosti ga objavljamo za naše bralce.

Položaj slovenskih družin v Avstriji, Nemčiji in Švici je približno enak, in ni posebnih razlik. Moje poročilo temelji na izkustvih v Vorarlbergu (Avstrija), kar pa v glavnem drži tudi za ostale države. Posebej bi poudarila, da v Švici tajska policija pazi na to, da ne bi kdo dobil pravice naselitve in pošljejo družine priseljencev domov, predno je 10 let kdo tam živel (desetletna doba bivanja na enem mestu je eden od pogojev za pridobitev državljanstva v Švici).

Slovenska družina je res slovenska le doma. Povsod drugod v svetu se „obarva“, včasih v prvem rodu, včasih kasneje.

Različni so vzroki, ki naše ljudi napolijo po svetu, opredelili bi jih nekako takole:

„če doma jim dobro ni, žerjavi se čez morje dvignejo,“ pravi Prešeren in Lepi Vidi. Ta razlog poznamo vsi do kraja.

grede možje, puste doma ženo in otroke, za eno, morda dve leti, pravijo, da si denarno opomorejo;

grede fantje, nekoliko iz radovednosti in želje po novih doživetjih;

grede dekleta, da si prislužijo osnovo za zakon.

Naj bo razlog ta ali ta, še vsakdo je bil v tujini razočaran ker si jo je lepše risal, kot v resnici je. Delaš, garaš, prodajaš svojo mlado moč, zvečer in ob nedeljah si pa sam, ker šparaš težko prisluženi denar za pošiljanje „domov.“

Vsakdo, ki je „zunaj“ mora vzeti na znanje, da je „druga klasa“, da ga le trpijo, ker ga rabijo. Podzavestno se hočejo priseljenci zato čimprej prilagoditi, da bi z asimilacijo z domačini čimprej prebrodili distanco do tuje rodceve.

A) Narodnostna situacija

Na podlagi te sociološke psihološke situacije bi najprej govorila o tukajšnjih družinah pod narodnostnim vidikom. Položaj naj prikažem na treh tipičnih situacijah:

1) Družine, preseljene iz domovine: Zelo malo je tukaj takih družin, ki so po koncu zadnje vojne zapustile domovino. V teh družinah je slovenska zavest živa (večinoma tudi pri otrocih).

Starši čutijo svoje poslanstvo, da se narodna zavest obdrži v družini in pri otrocih.

2) Družine, ki so se formirale po preselitvi, ali v teku preselitve: To so v glavnem družine mladih priseljencev. Prvega otroka so dobili še v domovini, osetale že v tujini. Tukaj je treba zopet razlikovati:

a) če žena ostane doma in čuva otroke, naravno da govori z njimi slovensko in vsaj do šolske dobe ostane v družini občevalni jezik slovenščina:

b) da bi si čimprej prislužili tistih nekaj tisočakov, ki so potrebni za hišo doma, ostane žena tudi po porodu še dalje zaposlena in odda otroke v varstvo domačinkam, ki seveda priučijo malčku takoj izpočetka nemščino, — in starši ob sobotah in nedeljah, ko otroke snet prevzamejo, prav tako govorijo z njimi v nemščini, da se sploh razumejo.

Spet se ustavimo pri najbolj pozitivni obliki družine, t. j. kjer je žena čuvarica doma. Tam je vseeno, če jih je mesto dveh otrok tudi nekaj več. Ko pa mladina zapušačo to oazo in gre v šolo, — da še prej, ko gre v vrtec, prevzame avtomatično govor drugih otrok v razredu in prenese ta govor tudi doma v družino, — ne do staršev, — pač pa do bratov in sester. Sedaj bi pač morale stopiti matere na bran in se začeti z otroki intenzivno pogo-

varjati, ne le o oblekah in prehrani oz. čiščenju po hiši, — temveč o vseh panogah znanja, ki ga dobivajo v šoli. Kaj hitro se namreč označa pojav, da se ti otroci znajo v zemlepisju, prirodoslovju, itd. mnogo bolje izražati v nemščini kot pa v slovenščini. Po večini jim povzroča čitanje slovenščine pregledave, ker slovenskih izrazov za strokovne pojme sploh ne poznajo. Pridruži se še zmotno naziranje staršev, da ne bi radi otrok „begali“ s slovenščino, da ne bi zaostajali s poukom v nemških šolah.

3) Družine, katerih otroci rastejo v domovini: Tukaj je o družini sploh težko govoriti, ker otroci vidijo starše le za časa dopusta, enkrat ali dvakrat na leto. Otroci se staršem popolnoma od tuje in svojih staršev večkrat kot takih sploh ne priznavajo. Zanje obstoja le tisti, pri katerem žive.

V narodnostnem pogledu seveda tu ni pričakovati nobene škode, kar pa gre na račun izgubljene družinske pripadnosti.

Slovenska šola

V tem oziru je položaj v posameznih deželah zelo različen. V Avstriji kaže šolska oblast pripravljeno, da se slovenski otroci v okviru osnovnošolskega pouka poučujejo tudi v slovenščini, to se pravi dve uri na teden.

staršev, delimo z našimi otroci njihovo spoštovanje in ljubezen do nove domovine.

Med nami se danes veliko govori, da je zakon emigracije tek, da se narodna zavednost krči iz roda v rod. Toda kar je bilo pred leti naraven razvoj, danes ni več nujno. Moderne države so prišle do spoznanja, da asimilacija ne škoduje samo emigrantu, ampak tudi družbi države, v kateri se je naselil. Te države imajo veliko več koristi od emigrantov, ki ohranjajo svoj jezik in svojo kulturo in s tem obogatijo svojo novo domovino. Naših otrok zaradi znanja slovenskega jezika v šoli na splošno ne zapostavljajo. So le izjeme. V večini primerov smatrajo znanje materinega jezika za odliko. Zato lahko trdimo, da je zvestoba slovenskemu narodu in jeziku odvisna od nas samih. Naj nas ne bo sram, da smo Slovenci, da naši otroci pišejo in govorijo tudi v slovenskem jeziku. V največji ponos pa nam bo, če bomo mogli izročiti dragoceno dediščino slovenstva poznejšim generacijam. Odklanjamo asimilacijo, ker se zavedamo, da kri ni voda. Skrbeti pa moramo, da se bomo pravilno vključili v našo novo okolje in domovino naših otrok. Kot državljani smo namreč dolžni sodelovati tudi pri kulturnih in političnih organizacijah države, v kateri smo se naselili.

Pri naporih za ohranitev slovenske skupnosti ne pozabimo na dve bistveni važnosti: na slovenske šole in slovenski tisk. Danes v Argentini s ponosom govorimo o cvetočem slovenskem šolstvu; toda ne smemo sedeti na lavorikah. Bolj kot preje moramo stremeti za tem, da ne bo slovenske družine, ki ne bi pošiljala svojih otrok v slovenske šole. Prav tako naj ne bi bilo nobene slovenske hiše, kamor ne bi prihajala slovenska tiskana beseda. Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na dejstvo, da imamo kot slovenska ideološka emigracija še posebne dolžnosti in odgovornosti. Simbol teh predstavljaja Narodni odbor za Slovenijo, ki letos slavi 30. letnico svojega obstoja. Za njegov nadaljnji obstoj in uspešno delo nosimo odgovornost vsi, ne le posamezniki, ampak tudi kot celota.

Vrnimo v našo emigracijo načelnost in idealizem, kjer jih ni več ali sta obledela, odnosno zamrla. To sta dva stebra naše narodne bodočnosti. Prepričan sem, da bo mladina potem bolj sledila zgledu starejših. Naša pretirana skrb za materialne dobrine škodi in slabi našo skupnost. Nikdar ne vrednotimo človeka samo po njegovi ekonomski lestevici, ampak po moralnih vrednotah in idealizmu in načelnosti. Načelnost in idealizem ne samo redkih posameznikov, ampak vse naše skupnosti je tista, ki bo prineslo novega življenja in je edino zagotovilo da slovenska beseda in pesem ob Srebrni Reki ne bosta usahnili.

Seveda je mogoče v tem času navaditi otroke komaj na branje in pisanje. Zankrat je to v gotovem obsegu uresničeno le v Vorarlbergu.

V Nemčiji se osnove slovenščine poučujejo v sobotnih tečajih, ki jih prirejata ali slovenski dušni nastirji, ali pa druge organizacije s podporo jugoslovanskih predstavništva.

V Švici prirejajo take tečaje samo jugoslovanska predstavništva.

V Srednji Evropi ne žive Slovenci v strnjanih naseljih, kot je to v Argentini, temveč samo pomešani z domačini. Ker so slovenski priseljenci tu v večjem številu šele približno osem let, nimamo še praktičnih izkustev glede ohranitve slovenske narodne zavesti. Upravičen pa je sklep, da bodo slovenske družine, v kolikor se ne vrnejo domov, tukaj kmalu izginile.

Razvoj gre v to smer, da naši ljudje po večini ne ostanejo dolgo v tujini. Čim so si doma postavili hišo, se vračajo tja. Seveda se bodo otroci tam znova začeli učiti slovenščine, ker bodo praktično nepismeni in nesposobni za izvrševanje poklicev z višjo kvalifikacijo. Tega se večina slovenskih staršev ne zaveda in verjetno se bodo ti otroci vrnili v tujino, oziroma izsilili, da družina v tujini ostane.

(Konec prihodnjič)

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ljubljanski Narodni muzej že petnajst let izdaja zbornik „Situla“, ki je namenjen predvsem arheološkemu svetu, v njem pa občasno izhajajo tudi razprave z raznih zgodovinskih polj. Letos je izšel zbornik v dvojni številki na 410 straneh — izdali pa so ga za šestdesetletnico nekdanjega ravnatelja Narodnega Muzeja in sedanjega profesorja arheologije na ljubljanski univerzi dr. Jožeta Kastelica. V tem zborniku sodeluje 41 avtorjev, od tega 14 iz tujih držav. Vsebinsko razpravo tega zbornika zajemajo vse dobe od paleolitika do najnovejšega časa, nanašajo pa se v veliki večini na slovensko ozemlje.

KAMNIK — V tem mestu so 27. julija svečano proslavili 100-letnico rojstva kamniškega domačina, pesnika in boreca za severno mejo generala Rudolfa Maistra. Na spominsko slovesnost je prišlo tudi še okrog 500 njegovih nekdanjih soborcev.

NOVA GORICA — Čedalje je več tatov, ki vdirajo v cerkve in odnašajo umetniške starinske predmete. Sem pa tja kakega urove, večinoma pa se jim kraje obnesejo. Posebno „smolo“ pa je imel študent iz Ljubljane, ki je vlomil v cerkvo sv. Lovrenca na Erzelju na Vipavskem. Študent Danilo J. je vdrl v noči 16. julija skozi okno, nato pa se je, ko je že vrgel na plano dva svečnika in starinsko razpelo, skušal ponovno splaziti skozi okno. A se je ujel v past: s čelom in tilnikom je ostal nesrečno zagozden. Na srečo so njegove krike slišali vaščani, sicer bi se zanj stvar še slabo končala. Potem so ugotovili, da je isti zlikovec iz druge cerkve v isti vasi prejšnji mesec odnesel dve sliki, ki ju je iztrgal iz oltarnih okvirov.

POSTOJNA — Avtocesta med Postojno in Razdrtim, odseku slovenske avtoceste, ki bo povezala šentilj s Koprnikom, bodo odprli za promet v septembru. Odsek meri 9 km in sedaj dokončujejo razna zaključna dela na priključkih in podvozih. Lani so graditelji napovedovali, da bo odsek končan že pred letošnjo sezono, pa so se dela zavlekla. Še letos bodo razpisali licitacijo za naslednjo etapo, med Razdrtim in Sežano, ki predvideva velik, 700 metrov dolg predor med Razdrtim in Senožčami.

LJUBLJANA — Komunistični oblastniki so letos računali na veliko turistično „žetev“, ki naj bi primerno podprla državne finance, ki so precej šibka. Uvoz se namreč stalno veča, izvoz pa je letos precej nižji kot lani in predlanskim. Toda razni vzroki so letošnjo turistično „reko“ spremenili le v skromen „potok“. Zato pripravljajo dolgoročen načrt, kako privabiti in deželo čimveč turistov. Ta načrt naj bi realizirali do leta 1985.

Petdesetletnica prve uprizoritve Župančičeve Veronike Deseniške

Eden viškov pesnika Otona Župančiča je gotovo njegova tragedija Veronika Deseniška, ki je izšla v knjigi leta 1924. Danes velja, da je bila prva njena uprizoritev na tedanji narodni praznik Zedinjenja 1. dec. 1924. leta v Narodnem gledališču v Ljubljani v zasedbi tedaj najboljših igravcev, kakor so bili Levlar (Graf Herman Celjski), Rogoz (Friederik, sin) Marija Vera (Jelisava Frankopanska) in šaričeva (Veronika Deseniška) in drugih. V resnici pa je bila

LJUBLJANA — Da bi malo ublažili učinke povišanja življenjskih stroškov, ki so hujši, kot je bilo predvideno v začetku leta, so s 1. avgustom povišali tudi pokojnine. Vse pokojnine so zvišali za 45 dinarjev in še za 5 odstotkov.

PREDDVOR — Predstavniki obutvene industrije so podpisali sporazum o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti. Z njim so se zavezali, da bodo skupaj usmerjali in načrtovali proizvodnje zmogljivosti in usklajeno nastopali na tržiščih. Sporazum so podpisali Alpina iz Zirov, Industrija obutve Novo mesto, Jadran-Ciciban iz Mirna, Lilet iz Maribora, Peko in Trio iz Tržiča, Planika iz Kranja, Tovarna obutve iz Tolmina ter Tolo iz Sentjurja.

Umrli so od 26. julija do 5. avgusta

LJUBLJANA, Stane Zorčič, v. kmet, svetnik v p.; Viktor Zupanc up. žel. dir.; Josipina Smolčič r. Baraga up.; Inž. Stanislav Fras; Ema Milavec; Ivan Bratuša miz. up.; Franciška Česen r. Pogačar; Silvester Prošek; Roman Kramaršič sodni ur. v p. (89); Helena Kvaternik; Alojz Ahac, dentist vp.; Franc Glavač, skladiščnik; Karel Robič, mizar v p.; Angela Bojt up.; Marija Požar vd. po šol. upr.; Martin Rifelj; Franc Bogša pek. m. v p., borec za sev. mejo; Vinko Štrukelj up.; Heda Malič r. Zorine; Štefka Repež; Jerjica Demšar up. (84); Marija Marič med. sestra; Andraž Cvetežar up. rudar; inž. Vinko Čerin up.; Jože Lovec up.; Ivan Mehle; Dr. Stanislav Zajc, zdravnik v p.; Elizabeta Trček r. Pavlin; Anica Kocjan (76) up.; Franciška Tomše r. Čik (96); Nežika Pungerčar r. Susman (86); Alojz Rižnar (86), drž. ur. v p.; Marija Doljšak r. Kosi; Karol Velkavrh, up.

RAZNI KRAJI, Marija Papež r. Borštnar, babica, Krmelj; Franc Lenič up., Skrilje; Dr. Franjo Pavlič (76), primarij v p. Brežice; Cvetka Cencič, Kostanjevica na Krki; Lovro Bažoh, Jesenice; Ivan Valjavec up. Dravljice; Andrej Vipotnik up. Gotovlje; Jože Zigmund, dir. predstavništva v Beogradu; Boris Ožir fotograf, Celje; Franc Zupančič ključavničar (prom. n.) Bočana; Ferdo Pavletič, komercialist, Maribor; Tina Veržnik, Domžale; Albin Lazar, vlakov. Divača; Ivan Sajevec up. Črnuče; Janez Zobec, Ribnica; Jože Alamič up., Murska Sobota; Antonija Golja-Pajntar, Kovor pri Tržiču; Miha Adamič, Praproče pri Grosupljem; Dr. Milan Orožen (90) odvetnik v p. Kamnik; Dr. Srečko Lukman, Kanal; Leopold Pasar, Žužemberk, Jože Beguš (77) kroj. m. v p., koroški borec, Kranj; Janez Rojšek up., D. M. v polju; Angelca Toni r. Jezelj, Dobrunje; Franciška Sovine r. Hribar, Zagorje; Marija Bernot r. Vogelnik, Koroška Bela; Ana Hromc r. Kušej, Ravne na Koroškem; Urška Podmilšak r. Udovč, Krašnja; Ivanka Barborič, Dravljice; Miško Zobarčič, Mostec; Franc Šipek kol. m. Vižmarje; Jože Medved, Zagradišče; Jože Grilj, up., Motnik; Alojz Breznikar, Ravne na Kor.; Zdravko Gabrijelič delov., Kranj; Marija Slabe up., Vič; Štefan Primožič up. (81) Železniki; Franciška Premrov r. Krušovar, Kranj; Lovro Šumberger up., Trbovlje; inž. Dragotin Gustinčič (92) univ. prof. in eden ustanoviteljev komunističnega gibanja v Sloveniji, Dolenja Košana; Anton Krek up., Podnart; Anica Jensterle, Boh. Bistrica; Anton Pečnik up. Ljavica; Branko Kadunc, ključavničar Polišnik pri Litiiji; Jožefa Milnarič v Znan. Lesce; Marija Ličen r. Fabjan Branič.

prva uprizoritev te klasične tragedije že nekaj mesecev prej, namreč na *Veliki smaren 15. avgusta 1924. leta v Prosvetnem domu v Domžalah* ter se je prav te dni dopolnilo 50 let, kar bi radi poudarili. Na oder jo je postavila Kamniška podružnica Slovenske dijaške zveze, počitniškega društva katoliških dijakov, ki je nosila ime BISTRICA.

Pobudo za to uprizoritev je dal abiturient Miloš Stare (star 19 let) sedaj predsednik Narodnega odbora za

Svetoletno romanje v Lourdes

Preteklo nedeljo 18. t. m. smo se Slovenci v Argentini zbrali na svetoletno romanje v romarski cerkvi lurske Matere božje v bližini Buenos Airesa. Bilo je to tudi jubilejno romanje, saj je poteklo 25 let, odkar smo leta 1949 prvi skupno poromali rojaki, ki so prišli v Argentino pred drugo svetovno vojno, in emigranti, ki smo prav tista leta zapustili taborišča in se naselili v Argentini. Bila je lepa prilika, da se zahvalimo Bogu in Mariji za vse prejete dobrote.

Pobožnost se je pričela ob pol štiri pri lurski votlini. Molitev rožnega venca in nato pete litanije Matere božje ter procesija v zgornjo cerkev, vse v globokem vduhu sprave z Bogom in njegovo Materjo. Med procesijo so vsi rojaki prejeli tudi spominske podobice, na katerih je bilo napisano geslo letošnjega romanja: Marija Pomagaj, daj da bomo vedno in povsod pričevalci Jezusa Kristusa.

Sveto mašo je daroval msgr. Anton Orehar, delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, ki je v pridigi med drugimi poudarjal sledeče misli:

„Ko smo prinesli k Mariji svoje skrbi, se ji zahvalimo za milosti, ki nam jih je sprosil ob Boga med letom in jo prosimo varstva tudi za naprej.“

Hkrati pa preudarimo našo skupno odgovornost za življenje preteklih desetletij, ko smo se borili proti črni in rdeči diktaturi ter se prav odločili. Zgradili smo lastne hiše, skupne domove ter dve slovenski cerkvi v Argentini. Tukajšnji pastirji stavišajo naše versko življenje za zgled svojim vernikom.

Za bodočnost moramo urediti svoje misli: da poznamo nauk Cerkev, probleme našega verskega in narodnega življenja. Vzemimo v roke časopise in knjige, da se poučimo. Vzdržujmo s svojimi žrtvami te ustanove, ki so odvisne od nas duhovno in materialno. Pridobljeno poznanje resnice posredujmo drugim v družini, šolah, organizacijah. Sv. Pavel kliče staršem in drugim: Ne zamerjajte mladi, ki ste jo prejeli. Govorimo in pišimo s premislekom, bolje nobenega govora ali članka, če nista pametna. Ni vedno lahko poučevati, pa je potrebno, kot pravi Apostol: Označaj, badi prilično ali neprilično. Na drugem mestu: Kateri greše, jih posvari vpricho vseh, da se bodo bali tudi drugi. Tim I. 6. 20. Kontrolirajte, kaj učijo vaše otroke pri vercu po šolah in sami skrbite za njihov pouk: Drži se kot pravila zdravih naukov.

Pri vsem delu zaupajmo v Boga pod geslom „Gospod pozna svoje!“

Od vsakega od nas bo odvisno, kako bomo živeli Slovenci v Argentini kot kristjani in kot člani naše narodne skupnosti!“

Po pridigi se je nadaljevala maša, med katero so rojaki glasno peli in molili. Izredno število jih je pristopilo k obhajilu in mnogi so se prav na tem romanju spravili z Jezusom, saj je spovedovalo 7 duhovnikov, čtirje pa so delili sveto obhajilo.

Nepozabno je bilo slovo od Marije, ko je po zahvalni pesmi nad 1500 Slovencev zbranih v cerkvi iz srca zapelo eno najljubših marijinih pesmi: „Marija skozi življenje.“

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Krščena je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Marija Terezija Moja Vombergar, hči arhitekta Jureta Vombergar in ge. lic. Mete Debeljak. Botrovala sta univ. prof. dr. Tine Debeljak in akad. slik. gđ. Bara Remec. Krstil je delegat msgr. Anton Orehar. Srečnim staršem naše čestitke.

Rudolf Žitnik umrl. Po koncertu mendoškega pevskega zbora se je razširila novica, da je umrl znani politični delavec gospod Rudolf Žitnik. Na mrtvaškem odru je ležal v Ciudadeli, od koder je bil v nedeljo, 18. avgusta pogreb na pokopališču v Villegas. Spota ma se je pogrebni spreved ustavlil v Slomškovem domu, kjer je msgr. A. Orehar opravil molitve za mrtve in se v lepih besedah poslovil od pokojnika, ki je previden z zakramenti za umirajočo lepo v Gospodu zaspal. Nato je pogrebni spreved krenil na pokopališče, kjer sta se od pokojnika poslovila g. Feliks Urankar in g. Rudolf Smersu.

CASTELAR

8. Občni zbor Društva Pristava

Društvo Slovenska Pristava je v nedeljo 11. avgusta povabilo na 8. redni občni zbor svoje članstvo, ki se je vabilu v res lepem številu odzvalo. Predsednik France Pernišek je občni zbor pričel z pozdravom in po formalnostih takoj prešel na dnevni red. Po običajnem branju izrpnega zapisnika prejšnjega obnega zbora, ki je bil

Slovenijo, ki je igro tudi režiral in nastopil v vlogi Bonaventure. Eni zadnjih skušenj je prisostvoval pesnik Župančič osebno in dal dokončno dovoljenje za uprizoritev. Premiere svoje drame se je Župančič udeležil z vso svojo družino. Šele z desk prosvetnega doma v Domžalah (ponovitev je bila tudi v Kamniku) je stopila ta prelepa tragedija na oder državnega osrednjega slovenskega gledališča nekaj mesecev kasneje.

Ohranjena je slika prvih igralcev te premiere. Poleg imen navajamo pri nekaterih, tedaj študentih, poznejši poklic.

Sede od leve proti desni: Polonca Pirnat, Anita Meze (poznejša operna pevka v Beogradu) Reza Pirnat, učiteljica (pozneje poročena z dr. Šarcem), Mici Meze (poročena s pisateljem Slavkom Savinškom), Manca Strgar (por. z dr. Malenškom).

Stoje: Janko Sicherl (pozneje učitelj), Tine Zajc (zdravnik, ustreljen od Nemcev), Stanko Sicherl, Avgust Cerar (profesor in komponist), Miloš Stare (odvetnik), Janez Šarc (zdravnik), Jože Bohinc (zdravnik), Konrad Stržar (profesor), Joža Vombergar (dramatik), Franci Lazar (sodnik).

Zdi se nam, da je vredno spomniti se ob 50-letnici Veronike Deseniške s priobčenjem te dijaške igralske skupine kamniškega okraja, ki jo je prva igrala.

Za bodočnost moramo urediti svoje misli: da poznamo nauk Cerkev, probleme našega verskega in narodnega življenja. Vzemimo v roke časopise in knjige, da se poučimo. Vzdržujmo s svojimi žrtvami te ustanove, ki so odvisne od nas duhovno in materialno. Pridobljeno poznanje resnice posredujmo drugim v družini, šolah, organizacijah. Sv. Pavel kliče staršem in drugim: Ne zamerjajte mladi, ki ste jo prejeli. Govorimo in pišimo s premislekom, bolje nobenega govora ali članka, če nista pametna. Ni vedno lahko poučevati, pa je potrebno, kot pravi Apostol: Označaj, badi prilično ali neprilično. Na drugem mestu: Kateri greše, jih posvari vpricho vseh, da se bodo bali tudi drugi. Tim I. 6. 20. Kontrolirajte, kaj učijo vaše otroke pri vercu po šolah in sami skrbite za njihov pouk: Drži se kot pravila zdravih naukov.

Pri vsem delu zaupajmo v Boga pod geslom „Gospod pozna svoje!“

Od vsakega od nas bo odvisno, kako bomo živeli Slovenci v Argentini kot kristjani in kot člani naše narodne skupnosti!“

Po pridigi se je nadaljevala maša, med katero so rojaki glasno peli in molili. Izredno število jih je pristopilo k obhajilu in mnogi so se prav na tem romanju spravili z Jezusom, saj je spovedovalo 7 duhovnikov, čtirje pa so delili sveto obhajilo.

Nepozabno je bilo slovo od Marije, ko je po zahvalni pesmi nad 1500 Slovencev zbranih v cerkvi iz srca zapelo eno najljubših marijinih pesmi: „Marija skozi življenje.“

Po športnem svetu

JUGOSLOVANSKA mladinska košarkarska reprezentanca je v Orleansu v Franciji v odločilni tekmi premagala v podaljški Španijo z 80:79 (tekma se je končala neodločeno 71:71) in s tem ohranila naslov evropskega prvaka, ki ga je osvojila leta 1972 v Zadru. Sovjetska ekipa, ki je tudi bila med favoriti, se je morala zadovoljiti s petim mestom za Italijo in Švedsko.

METKA PAPERJEVA, 19-letna kranjska metalka diska je 27. julija na tekmovalju v Celju že šestič letos izboljšala svoj državni rekord. To pot ga je zalučala 51,14 m.

JULIJA se je odpravila na Islandijo slovenska odprava, ki je nameravala prečkati največji evropski ledenik Vatnajökull, ki meri celih 8.500 kvadratnih metrov. Odpravo so sestavljali Radko Polič, dr. Tone Jeglič, Vane Brajnik, Tone Fomezzi in Mitja Košir. Toda odprava ni dosegla svojega cilja: Huda megla jim je preprečila orientacijo in ker kompas zaradi raznih razlogov ni kazal nikdar prave smeri, so morali odnehati. Opravili pa so nekaj drugih vzponov na podgurg tisočakov visokega še delujočega vulkana Tekle nato pa so se vrnili domov.

SLOVENSKA MLADINSKA atletska reprezentanca je v Szombathelyju na Madžarskem tretjič osvojila prvo mesto in prejela v trajno last pokal Savaria. Mladi slovenski atleti, ki se premagali Štajerce in Madžare, so dosegli tri mladinske rekorde: v štafeti 4x100 so izboljšali še šest let star rekord s 43,00. Šobrova je s 57,0 izboljšala svoj rekord na 400m za starejšo mladino, Čop pa je z 200 cm postavil nov rekord v skoku v višino za mlajše mladince.

SLOVENSKA SMER v Marmolati se imenuje smer, ki sta jo 17. julija preplezala Janez Gradišar in Igor Herzog. Marmolata je visoka 3344 metrov, leži pa v Dolomitih. Plezalca sta bila v steni kar dva dni, ker sta imela več slabega kot lenega vremena: veter dež in celo sneg ima je močno nagajal

Savelli, Franc Zorc in župnik Matija Lamovšek. Po izvolitvi novega odbora je tajnik France Zorc prečital pismo novega predsednika Franceta Ranta, ki je bil službeno zadržan. Udeleženci obnega zbora so z veseljem sprejeli besede novega predsednika, mu z aplavzom izrazili zaupanje in zagotovili pripravljenost za delo v novem obdobju društva Slovenska Pristava.

Med predlogi je bil še sprejet predlog blagajnika, da se poviša mesečna članarina društva, kljub temu pa bo glavne vire treba poiskati drugje kajti nujno je, da se na Pristavi čimprej omogoči delo na raznih poljih v za to primernih prostorih.

V okviru 6. zborovskega festivala, ki ga organizirajo Državno podjetništvo za kulturo, Ravnateljstvo za kulturo občine Benos Aires, SEGBA in sindikat Luz y Fuerza, nastopa 57 zborov iz vse države. Koncerti so v veliki dvorani AB Teatro San Martin (vход iz Sarmiento 1535). V nedeljo, 1. septembra ob 17.30 bosta v okviru tega festivala nastopila tudi dva slovenska zbora: Slovenske mladenke in SPZ Gallus. Poleg programa, ki ga bosta ta dva zbora izvajala vsak zase, bosta skupaj zapeja tudi nekaj odlomkov iz Satnjerjevega oratorija „Asumptio“. — Na ta koncert, ki ga bo oddajala tudi postaja Radio Ciudad de Buenos Aires (prejšnji Municipal), opozarjamo in vabimo vse rojake.

OBVESTILA

SOBOTA, 24. avgusta 1974:

V Slovenski hiši ob 20 pevsko glasbeni festival.

Slomškovem domu mladinski dan s celodnevni programom.

SOBOTA, 31. avgusta 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu, zvečer proslava 26. obletnice ustanovitve slovenske maše z mašo, slovenskim sprejemom mladine v članstvo doma in večerjo.

NEDELJA, 1. septembra 1974:

Čajanka ob 16 v dobrodelne namene Zveze slovenskih mater in žena. V Slovenski hiši ob 9.30 na/prej mladinska sv. maša nato zvezni sestanek fantov in deklet, na katerem predava Rudolf Smersu.

NEDELJA, 8. septembra 1974:

V Našem domu v San Justu mladinski dan. V Slomškovem domu tombola v korist Zavetišča.

SOBOTA, 14. septembra 1974:

V Slomškovem domu bo ob 18 praznovala 25-letnica šola A. M. Slomška.

Slovenske mladenke

bodo v kratkem izdale svojo

Novo LP ploščo

katere izdelava predstavlja izredno velik izdatek.

Zato prosijo rojake, da jim tudi ob tej priliki nudijo svojo pomoč in to s

predplačilom

plošče za ceno \$ 60.—.

Prednaročila sprejemajo vse članice zbora in telefonsko na 628-5234.

SDO

SFZ

Pevsko Glasbeni Festival

Sodelujejo dekleta in fantje iz naslednjih krajev:

ADROGUE
CASTELAR
CARAPACHAY
RAMOS MEJIA
SAN JUSTO
SAN MARTIN
SLOVENSKA VAS

sobota, 24. avgusta, ob 20 v Slovenski hiši

Zveza slovenskih mater in žena

vljudno vabi na

ČAJANKO

dne 1. septembra ob 16 v Slovenski hiši

Začetek s sv. mašjo za vse v tem letu umrle žene in matere.
Spored pod okriljem odseka Zveze mater in žena iz San Justa.
Razstava ročnih del vseh krajevnih odsekov.
Žrebanje dveh slovenskih narodnih noš v miniaturo.
Dražba slovenske avbe. Prodaja ročnih del.
Med prireditvijo bo igrala mladinska godba pod vodstvom g. A. Skubica
Vstop prost.

Izkupiček namenjen dobrotelnemu delovanju Zveze slov. mater in žena

ŽEGNANJE V SAN MARTINU**v soboto, 31. avgusta**

Spored: Ob 18.30 bo slovesno SV. MAŠO daroval msgr. Orehar v kolegiju Sagrado Corazón v počastitev 26. obletnice ustanovitve slovenske maše v San Martinu. Maša bo obnem tudi mladinska in šolska.

Točno ob 20 bo v dvorani Slovenskega doma slovesni sprejem fantov in deklet v članstvo doma.

Takoj nato bo VEČERJA, za katero se je treba prijaviti pri odbornikih ali v domu (tel. 755-1266).

Častna dolžnost vseh rojakov iz San Martina je, da se teh slovesnosti udeleže.

POJASNILO

Glede na vesti v argentinskih časopisih, da je bil v Carapachayu aretirani nekdo Pedro Marcelo Bonin, smo bili napravljeni, da pojasnimo, da imenovani ni istoveten s slovenskim fantom in delovnim članom Slovenskega doma v Carapachayu Petrom Markom Boninom, sinom dr. Edvarda Bonina.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Predavanja o zadrugstvu, ki jih prireja medorganizacijski svet, bodo po vseh domovih. Zaradi zanimive teme Vas že sedaj vabimo!

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo ob 14.30 v radiu Antartila.

JAVNI NOTAR**FRANCISCO RAUL CASCANTE**

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, oric. z

Seja učiteljskega zbora bo v sredo, 28. avgusta, ob 20 v prostorih ZS. Vsi učitelji lepo vabljeni!

Peravnajte naročnino Svobodne Slovenije!**NOVO UGODNOST**
nudi svojim članom**Kreditna zadruga S. L. O. G. A**

Bartolomé Mitre 97 T. E. 658-6574 Ramos Mejía

Posredovalnica dela

Uradniki! Delavci! Iščete službo ali bi radi menjali sedanjo?
Podjetniki! Obrtniki! Iščete dobrega uradnika ali delavca?

Obrnite se na nas!

Pri tem lahko računate z našo priznano diskretnostjo!
Tudi pri posredovanju dela velja:

SVOJI K SVOJIM!**V SLOGI JE MOČ!**

KADARKOLI IN KJERKOLI

VIDIS TA ZNAK,

VEDI, DA GRE ZA

PRVO RAZSTAVO SLOVENSKE PODJETNOSTI

Pozanimaj se čimpreje,
kako moreš biti tudi ti soudeleženi
pri tej mogočni manifestaciji,
ki bo od 19. do 27. oktobra tega leta

V SLOGI JE MOČ!**Obletnico smrti****generala Leona Rupnika**

bomo počastili s sv. mašjo v nedeljo, dne 1. septembra tega leta, ob 9.30
v slovenski cerkvi Marija Pomagaj na R. Falconu 4158.

Lepo vabimo vse rojake.

Slovenski protikomunistični borci, Buenos Aires

DR. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855.

Privatni telefon: 628-4188

Ordinira v torek in četrtek
od 17 do 20

Srečanje mladine v Slomškovem domu**V. MLADINSKI DAN**

dne 25. avgusta

- zjutraj tekme v odbojki za nagradni pokal.
- ob 11.30 mladinska maša.
- po maši skupno kosilo in nadaljevanje tekem.
- ob 17 kulturni program in po programu prostá zabava.

Vsi prav lepo vabljeni!

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je dne 17. avgusta v 73. letu starosti umrl naš ljubi mož, oče, stari oče, praded, tast, brat, stric, gospod

Rudolf Žitnik

bivši kleparski mojster v Ljubljani

Pokopali smo ga dne 18. avgusta na pokopališču Villegas v San Justu.

Dobri Bog naj mu bo pravičen sodnik in naj ga bogato obdari za vse žrtve in trpljenje tega življenja. Njegovo dušo priporočamo v molitev in blag spomin.

sin Janéz

v imenu ostalih sorodnikov

Buenos Aires, Ljubljana.

Slovenska demokratska stranka naznanja, da je dne 17. avgusta v 73. letu starosti po kratki bolezni preminul njen ustanovni član.

Rudolf Žitnik

bivši podpredsednik Jugoslovanske narodne stranke
in bivši član izvršnega odbora SDS

Pokojni je bil do leta 1967, ko se je umaknil iz javnega življenja, vedno v prvih vrstah slovenskega političnega dogajanja in se z vso gorečnostjo ter neusahljivim optimizmom boril za svobodo Slovenije in Jugoslavije.

Za slovensko demokratsko stranko
Feliks Urankar

Buenos Aires, avgusta 1974.

Narodni odbor za Slovenijo sporoča vsem Slovincem v svetu, zamejstvu in domovini, da je 17. avgusta umrl v Buenos Airesu v 74. letu starosti, gospod

Rudolf Žitnik,

bivši član Narodnega odbora za Slovenijo

Z vsemi svojimi sposobnostmi je v času revolucije, ki so jo začeli komunisti v Sloveniji in Jugoslaviji pod okupacijo, uprl komunističnemu nasilju. Bil je pripravljen na vsako žrtev, da bi Jugoslavija po končani drugi svetovni vojski zaživela v svobodi in da bi bili svobodni vsi njeni narodi.

Ohranimo v trajnem spominu njegova dobra dela. Bog pa mu bodi pravičen sodnik in dobronni plačnik.

Miloš Stare
predsednik NO za Slovenijo

Buenos Aires, 18. avgusta 1974.

YUGO CAMPING

bo še

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra MunicipalidadAVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)**EZEIZA****C. SPEGAZZINI****SAN JUSTO****LOMAS DE ZAMORA**

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem
velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo

Velika tombola 8 sept. v Slomškovem domu v korist Zavetišča